

Regeringskansliet
Finansdepartementet
Skickas till:
fi.remissvar@regeringskansliet.se
med kopia till
fi.ofa.ko@regeringskansliet.se

Skydd för konsumenters kollektiva intressen – genomförande av EU:s grupptalandirektiv (SOU 2022:42). Remissvar Fi2022/02280.

Inledning

Konsumentverket har följande synpunkter avseende genomförandet av EU:s grupptalandirektiv.

Konsumentverket är i huvudsak positiv till de regler som föreslås införa direktivet och bedömer att de, i enlighet med direktivets syften, kommer att leda till en bättre möjlighet att hindra överträdelse av EU:s konsumentskyddslagstiftningar samt förbättra konsumenters möjligheter att få överträdelse av konsumentskyddet prövade.

Skadestånd och gottgörelse

Konsumentverket delar utredningens uppfattning att eventuella överskott inte ska återbetalas till svaranden. Det motsatta skulle markant minska skadeståndets preventiva funktion.

Konsumentverket anser vidare att frågan om förenklad beräkning av skadestånd, så kallad schablonisering, bör utredas för att ytterligare förstärka balansen mellan konsumenter och näringsidkare. Detta speciellt i de fall där det kan vara svårt att exakt bestämma skadans storlek och det kan finnas preventiva och rättsbildande skäl att föra en process.

När den nya lagen träder i kraft blir det möjligt att även i Patent- och marknadsdomstolen väcka grupptalan avseende gottgörelse, dock enbart under de förutsättningar som anges i 37 §

marknadsföringslagen (2008:846). Detta innebär att det i samband med en talan om gottgörelse där Patent-och marknadsdomstolen är exklusivt forum inte går att samtidigt föra talan om gottgörelse som ska prövas av allmän domstol. Inte heller det motsatta är möjligt.

Detta innebär att om en större grupp konsumenter drabbas av en och samma otillbörliga marknadsföringsåtgärd som orsakar såväl ekonomisk skada enligt 37 § marknadsföringslagen som behov av reparation, hävning osv. måste föra talan i två olika domstolar.

Konsumentverket ställer sig med anledning av ovan anført därför frågande till om direktivets syfte, dvs. att säkerställa att det på unionsnivå och nationell nivå finns minst en ändamålsenlig och effektiv processuell mekanism för grupptalan om åtgärder,¹ är uppfyllt.

Opt in - Opt out

Konsumentverket anser att det är beklagligt att utredningen inte utrett och tagit ställning till möjligheterna med ett opt out-förfarande och är av den uppfattningen att opt out både ur ett rättsekonomiskt och ett rättssäkerhetsperspektiv hade varit att föredra, dock möjligen med en begränsning avseende skadebeloppet. Ett opt out-förfarande skulle motverka risken att konsumenter förlorar möjligheten att delta på grund av att anmälan inkommer för tidigt eller för sent.² Ett opt out-förfarande skulle dock framförallt på ett bättre sätt värna de konsumenter som inte har möjlighet eller förmåga att vara aktiva på sätt som det nuvarande förfarandet med opt in kräver, så som till exempel äldre, språksvaga och andra utsatta grupper.

Grupptalan vid förvaltningsmyndighet

Konsumentverket berörs av 23 § i den föreslagna lagstiftningen genom verkets tillsynsansvar över produktsäkerhetsfrågor.

Konsumentverket anser att den föreslagna ordningen kan komma att medföra att godkända enheter bereds förtur till tillsynsmyndighetens resurser och kan leda till att av myndigheten prioriterade ärenden och överträdelser av mer brådskande natur får stå tillbaka för de ärenden som godkända enheter initierar.³ Det är vidare oklart hur långt myndighetens utredningsskyldighet sträcker

---

¹ Se skäl 7 i direktivet

² Se bl.a. prop. 2001/02:107 s. 153 där en månad anges som lämplig tidsram

³ Se också 12 § förvaltningslagen (2017:900) med krav på beslut inom 6 månader

sig i ärenden som initieras av en godkänd enhet varpå andra ärenden under en längre tid kan antas bli drabbade. Vidare riskerar ordningen att myndigheten i händelse av överklaganden medföra domstolsprocesser där både den förelagda näringsidkaren och den godkända enheten är motparter vilket framstår som en främmande ordning.

Svarandens möjlighet att få kärandens behörighet att väcka grupptalan prövad av domstolen

Konsumentverket vill betona att den ordning som är föreslagen vad det gäller kärandens behörighet att väcka grupptalan är väl avvägd och menar att ytterligare möjligheter än de som redan följer av rådande och föreslagen ordning för svaranden att klaga på kärandens lämplighet som ombud enbart skulle fördröja och betunga domstolsprocessen.

Förlikning

Konsumentverket anser att möjligheten som ges i artikel 11 p. 4 för enskilda konsumenter att vägra bli bundna av förlikningar bör ses över. Detta speciellt i ljuset av att konsumenterna inte på annat sätt än att träda in som part i målet kan undvika att omfattas av en förlikning som hen uppfattar som ofördelaktig eller av andra skäl motsätter sig. Det kan diskuteras om möjligheten enbart ska röra belopp över en viss gräns eller att samtycke ska krävas av en majoritet av konsumenterna för att en förlikning ska komma till stånd.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektör och konsumentombudsman Cecilia Tisell. I handläggningen har också processråden Ida Nyström, Elin Berner, Gunnar Wikström, Pär Magnusson samt föredragande processrådet Johanna Nyblom deltagit.

.....
Cecilia Tisell

.....
Johanna Nyblom

Beslutande

Föredragande